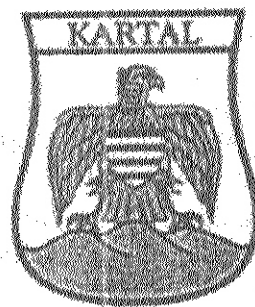

KISBÍRÓ

XV. évfolyam 16. szám

A KARTALI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

2005. augusztus

Tisztelt Lakosok!

Örömmel értesítem Önöket, hogy a mindenki által oly régen várt pozitív döntés, az általános iskola átalakításával és felújításával kapcsolatban megszületett.

Az Országgyűlés elfogadta és jóváhagyta az önkormányzatok 2005. évi új címzett támogatásáról szóló előterjesztést, és a Könyves Kálmán Általános Iskola rekonstrukciójára 608.832.000 Ft egyszeri vissza nem térítendő támogatást nyújt. A támogatási összeg mellé az Önkormányzatnak biztosítani kell a megkívánt saját erőt, melynek mértéke 70.000.000 forint. A rekonstrukció keretében a meglévő épület felújításra kerül (új nyílászárók, hőszigetelés, gépészet, stb.), és egy szabvány méretű tornacsarnok kerül megépítésre. Úgy érzem, hogy ez a beruházás minden generáció számára sok új lehetőséget és esélyt rejt magában. A már régóta dédelgetett álmunk, a tornacsarnok, immáron valósággá válhat. A közbeszerzési eljárás után, várhatóan még ebben az évben elindulhat a munka, és reményeim szerint a jövő őszi iskolakezdésre birtokba vehetik a diákok a modern, a mai kor igényeit minden tekintetben kielégítő, felújított és kibővített iskolát.

A felújítás és az új tornacsarnok építése alatti munkavégzés azonban szoros együttműködést, türelmet, megértést kíván majd a gyermekek - szülők - pedagógusok - önkormányzat - és az iskolavezetés között. Biztos vagyok benne, hogy az átmeneti kényelmetlenséget mindenkivel felelteti majd az új intézmény birtokba vétele.

Mint bizonyára tapasztalták, a korábban nyertes SAPARD pályázatok (Temető felújítás, Főútvonal felszíni csapadékvíz elvezetés) kivitelezési munkálatai röviddel a befejezés előtt állnak. Nagy öröm számomra, hogy a munkálatok a lakosság széles rétegeinek tetszését elnyerték, és hogy lakosaink egyre inkább magukénak érzik az új fejlesztéseket. Erre mindenképpen szükség van és lesz, mert az elvégzett munkák után nagy gondot és figyelmet kell fordítanunk az új állapot megőrzéséről. Ez természetesen elsősorban az Önkormányzat feladata, de reményeim szerint ez egy olyan közös munka lesz, ahol Önökkel karöltve tudunk az elért eredmények felett örködni.

Nagyon örülök, és büszkeséggel tölt el, hogy eddigi fáradozásaink és anyagi befektetéseink (tervezési költség, pályázati díjak, stb.) immáron meghozták gyümölcseit, és jelentős sikereket tudhatunk magunkénak.

További támogatásukban bízva.

Tisztelettel:

Kovács László
polgármester

Augusztus 20. –

Szent István ünnepe

*„Ím eljött az áldott új nap
zengő üdvös ünnepe
szent királyunk-Istvánunknak!
Míg tart e világ heve,
örvendjen, ki általa
lőn Urunk örököse
s érdeméből nyeri vala,
hogy a mennynek részese...”*

A tatárjárást követő reménységesebb időkben keletkezett, latin nyelvű himnusz-krónikás ének magasztalta így Szent Istvánt. István király sírját 1038. augusztus 20-án – szentté avatásakor – nyitották fel a székesfehérvári bazilikában, s az egyház azóta is ezt a dátumot tartja ünnepként.

Mindazonáltal attól fogva, hogy 1818-ban Ferenc császár megengedte Szent István Budán őrzött kézereklyéjének a budai Várhegyen történő ünnepélyes körülhordozását, messze földön híressé váltak a budai István-napok. Alapítói Szent István ünnepe, amely a hagyomány szerint egyben az új kenyér napja, nemzeti ünnep. Az Országgyűlés döntése értelmében 1991-től augusztus 20-a a Magyar Köztársaság hivatalos állami ünnepe is.

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

a Képviselő-testület 2005. július 21-i üléséről

Az első napirendi pontban a *Könyves Kálmán Általános Iskola 2005/2006. tanévi túlóra igényét* tárgyalta a testület. Az iskola által kért 44,5 óra/hét túlórárt engedélyezte a testület, így a tanév az igazgató asszony véleménye szerint is zavartalanul indulhat.

A második napirendi pont tárgya a *Játéksziget Naphőizotthonos Óvoda Szervezeti Működési Szabályzatának és Háziarendjének jóváhagyása* volt. A testület ebben az esetben is az intézmény javaslatát fogadta el, amely szerint az Ady Endre utcai óvoda székhely, a postai és tűzépi óvoda tagintézményként működik a jövőben is. Az előterjesztés jóváhagyása miatt módosítani szükséges az óvoda alapító okiratát is, hogy valamennyi dokumentum összhangba kerüljön.

A következő napirend keretében az *óvoda kérelmét* tárgyalták a képviselők, amelyben az óvoda a testület korábbi döntését javasolta módosítani, nevezetesen azt, hogy a 2005/2006-os nevelési évben ne legyen csoport összevonás, mert a beiratott gyermekek létszáma 233 fő lett. Az indokok alapján úgy döntött a testület, hogy csoportokat nem von össze, a létszámot a 2006. évi költségvetési koncepció tárgyalásakor felülvizsgálja.

Az alpolgármester kezdeményezésére a következő napirendben a *felszíni csapadékvíz elvezetéssel* kapcsolatos problémákat beszélték meg a képviselők.

A július 13-i özönvízszerű esőzés okozta károkról és védekezésről számolt be az alpolgármester.

A polgármester tájékoztatása szerint vízjogi engedélyes felszíni csapadékvíz elvezető rendszer tervekkel rendelkezik az önkormányzat, melynek belterületi része 1,2 milliárdos költségekkel realizálódhatna. A komplett bel- és külterületi vízrendezés költségei 1,6 milliárd Ft-ba kerülnének. A terveket 2 évben is benyújtottuk címzett támogatásra, melyet sajnos mindkét esetben elutasítottak.

Ekkora beruházást az önkormányzat saját erőből nem tud megvalósítani. Lakossági részvételre, hitel-felvételre és a munkák ütemezésére van szükség. A mostani kárelhárítás érdekében javasolta a Császár út külterületi árkanak takarítását, valamint a Rózsa

és Kodály utca sarkától a Császár útig vezető árok takarítását javasolta, melyet a képviselők jóváhagytak.

A *kábeltévé központ elhelyezésének módosítását* kérte a HFC Network Kft, melyet a testület engedélyezett a Petőfi utca alkalmas részén.

Az *általános iskola rekonstrukciójára* kapott címzett támogatás ütemezésének módosítását tárgyalták a képviselők a következő napirendben.

A beruházás összköltsége ezek szerint 678.832.000.- Ft, melyből az önerő 70.000.000.- Ft. A beruházás ütemezése:

2005. évre 128.677.000.- Ft,

2006. évre 260.486.000.- Ft,

2007. évre 289.669.000.- Ft.

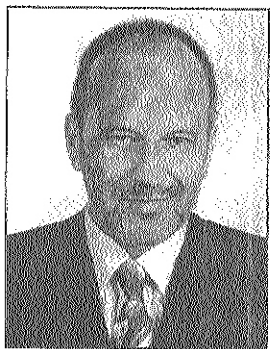
A LEADER⁺ programhoz kapcsolódott az önkormányzat és alapító tagként belépett a *Galgamenti Helyi Vidékfejlesztési Akciócsoportba*. Elfogadta, hogy a program során a gesztor szervezet a GAIA Vidékfejlesztési és Ökológiai Alapítvány.

A LEADER⁺ program a helyi akciócsoportok által kidolgozott vidékfejlesztési programokat támogatja. Ennek témái lehetnek,

- természeti és kulturális értékek optimális hasznosítása,
- vidéki életkörülmények javítása,
- helyi termékek értékének növelése, piacra jutás támogatása,
- termékek, szolgáltatások versenyképességének fokozása.

A programon belül fejlesztési javaslatokat tehetnek az önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozók és ugyanezen közösségek kaphatnak támogatást a vidékfejlesztési tervek megvalósításához. A fejlesztési elképzelések megvalósításához helyi pályázatokból lehet támogatást kapni).

A rendezési terv közszemlére tételéről döntöttek utoljára a képviselők, amely szerint 2005. július 25. és augusztus 25. között a Polgármesteri Hivatalban lehet megtekinteni a terveket.

Kartal legyen erős és bátor település

Interjú Szabó Imrével Pest Megye Közgyűlésének elnökével

Augusztus 12. és 14. között Kartalon rendezik meg a Magyarország legerősebb faluja országos vetélkedő döntőjét. A rendezvény egyik fő támogatója Pest Megye Önkormányzata és Szabó Imre, a közgyűlés elnöke, országgyűlési képviselő. Az alkalmat felhasználva kértünk interjút az ismert közéleti személyiségtől. Elsősorban arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen lehetőségeit látja kistérségünk fejlődésének, s mint a Pest Megyei Területfejlesztési Tanács, valamint a Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács elnökeként lát-e lehetőséget Kartal és a hozzáánk hasonló, sok tekintetben hátrányos helyzetű települések fejlődésére.

– Elnök úr! Mi a véleménye a Magyarország Legerősebb Faluja vetélkedő sorozatról?

– Eredeti szakmám szerint testnevelő tanár és labdarúgó edző vagyok, ebből eredően is minden olyan törekvésnek, ami az ifjúság megmozgatását, testedzését szolgálja, őszinte híve vagyok. Ez a versenysorozat ilyen, hiszen évről évre több magyarországi település fiataljai vesznek részt benne, s amennyire tudom, az általuk elért eredmények is egyre tiszteletre méltóbbak. De bocsássanak meg az általam igen tisztelt versenyzők, mégsem ezt tartom a legfontosabbnak. A legfontosabb a közösség, a civil szerveződés. Hiszen azok a fiatal felnőttek, akik most fizikai felkészültségüket mérik össze, közösséget alkotnak. Ma jó sporteredményeket illetően, holnap valami másért, például azért, hogy fejlődjön településük. A civil szerveződések azért is tisztelem és támogatom minden lehetséges eszközzel, most például ezzel a félmillió forinttal, amit a megyei önkormányzat rendezvényük támogatására biztosít, mert segítenek feloldani a politikai szimpátiák mentén kialakult ellentéteket. Ez szerintem hallatlanul fontos dolog. Hogy világos legyen mire utalok: számomra, mint szocialista képviselő számára ugyan fontos, hogy milyen színvonalú kormány irányítja az országot, de legalább ilyen fontos, hogy jóban legyek a szomszédaimmal, hogy fejlődjön a település ahol lakom, hogy a legjobb célra használják az adófizetők pénzét. Tehát ezek a versenyző csapatok informális civil szervezetek, baráti körök, olyan emberek, akik nem csak közösen edzenek, de beszélgetnek is a közletről. Ki tudja, talán erejüket tekintve is hallgatnak majd rájuk.

– A civil szerveződések fontosságát hangsúlyozza. A civil szervezetek azonban nem csinálhatnak pénzt, legfeljebb saját erejükkel, régi frazeológia szerint „társadalmi munkájukkal” járulhatnak hozzá településük szépüléséhez, gyarapodásához.

– En még az ilyen tevékenységet is nagyra értékelem, de az ilyen közösségek jelentősége szerintem sokkal nagyobb. Mert egyrészt arról van szó, hogy a pénz, amit bármilyen célra elköltsünk, az a mi pénzünk, a mi adóinkból származik. Tehát igenis nagyon fontos, hogy a törvényeken kívül legyen egy olyan civil kontrol is, amelyik segít meghatározni a célokat, s amelyik napról-napra figyelmezteti az éppen hatalmon levőket, hogy nem a saját vagyunkkal gazdálkodnak. Ebből a megfontolásból Pest Megye Önkormányzata egyre jelentősebb mértékben támogatja a civil szervezeteket, s az idén is – az elmúlt évekhez hasonlóan – nem csak rendezvények, akciók szervezését, hanem a működést, a szükséges infrastruktúra megteremtését is erre a célra elkülönített pénzforrásokkal segíti. Ennek már csak azért is nagy a jelentősége, mert uniós csatlako-

zásunkkal a települések között egyfajta verseny van. A verseny arról szól, hogy kik tudnak értelmesebb célokat meghatározni, kik tudnak jobb pályázatokat készíteni, s ez esetben megint csak nagyon sokat segíthetnek a civil szervezetek. Én tudom, hogy sokan még nem értik, de arról van szó, hogy a településfejlesztési támogatások elosztása ma már nem egy-egy befolyásos embertől függ, nem a hatalmon lévők kénye-kedve szerint születnek a döntések.

– Sokan érzik úgy, hogy ez a verseny nem egyenlő feltételekkel indul. Mert hogy vannak eleve gazdag és szegény települések.

– Ez természetesen igaz, de azért a támogatási rendszert az Európai Unióban és Magyarországon is úgy alakították ki, hogy a hátrányban lévők a fejlesztéseket illetően előnyöket élvezzenek. Ez még az egyébként az országos méretekben fejletlenek tekinthető Pest megyében is érvényesül. Hiszen a csekély forrásokkal rendelkező nagykáta, ceglédi és Ipoly-menti kistérség számára számos olyan fejlesztési forrásokat biztosító pályázatot írnak ki, melyet mások nem vehetnek igénybe.

– A mi településünket, kistérségünket illetően tudna erről példákat mondani?

– Elsőként a Könyves Kálmán Általános iskola rekonstrukcióját említeném, melyre csupán a település saját forrásaiból azt hiszem még sokáig nem futotta volna. Persze ami a lobbizást illeti, abban van igazság, hogy a beruházás indokoltságát illetően a megyei képviselőknek sokat kellett érvelnie. Ugyanerre a célra jelentős összegeket ítélt meg a Pest Megyei Területfejlesztési Tanács is. A kistérség központja Aszód tervek készítésére, utak építésére, a környékbeli települések iskoláinak úszásoktatását is szolgáló tanuszoda felújítására kapott százmillió forintot jóval meghaladó támogatást. S a helybeliek alighanem valamennyien tudják, hogy a kartali Deák István Faluház szintén mintegy 30 millió forintba kerül, s ennek 70 százalékát szintén a Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács finanszírozta. Összességében, ami a térséget illeti milliárdos nagyságrendű fejlesztési forrásokról van szó.

– Elnök Úr! Végezetül arról kérdezném a jövő tervezését, a fejlődést illetően milyen tanácsot adna Kartalnak, s a hozzáánk hasonló településeknek?

– Azt, higgyék el, hogy van lehetőség a felzárkózásra, a fejlődésre. Bátran kell tervezni, szakszerűen pályázni, s a siker nem marad el. Kartal legyen erős és bátor község! A település jövője legyen közügy, amit közösen képzelnek el, s közösen is valósítanak meg. Sok sikert kívánok hozzá, s ami a magam lehetőségeit illeti, minden lehetséges eszközzel támogatom ezeket a törekvéseket.

Csángó gyerekek Kartal vendégei

A június 26. és július 10. között Kartalon és Kállón, valamint környékén táborozó gyerekek nagytöbbsége a moldvai Csík faluból érkeztek. Kilenc közülük egy nagyobb község, Klézse lakosa.

Klészse község Bákó városától 18 km-re fekvő csángó település, melynek részét képezi Buda (a falu keleti része), Tyúkszer (a falu nyugati része), és magába foglalja közigazgatásiilag Somoska és Pokolpatak falvakat. Öt évvel ezelőtt Klészén indult be első ízben -Pusztina mellett - a "délutáni magyaróra", s egy évvel később már iskolai keretek között is tanulhatta a magyar nyelvet néhány gyerek Hegyeli Attila magyartanár-ral (ma oktatási programfelelős). Az igény egyre nőtt, s ma már körülbelül 100 gyerek tanul magyarul iskolában és iskolán kívül. Ez persze eleynéső szám a falu hatzres lakosságához viszonyítva. Sajnos a hatósági nyomozások sok embert tartanak félelemben, a falu előjárói, vezetői erősen kezükben tartják a lakosságot, és előszeretettel éditetik bennük a tájékozatlanságot. Akinek viszont kirúlik a szeme, s előbbre lát az orránál, az bátran vállalja magyarságát, szívesen küldi gyerekeit magyarórára,

örömmel nézi az egyre ügyesedő gyerekek produkcióit (pl. karácsonyi ünnepség, ábécé ünnepély, hagyományörző műsorok stb.). Természetesen identitástudatuk zavaros, hivatalosan kevesen vallják magukat magyarnak, de mindannyian tudják, hogy római katolikus vallásuk megkülönbözteti őket a románoktól. A csángók nagyon erősen vallásos emberek, következésképpen a templomban elhangzottak nagymértékben befolyásolják őket. A román nyelvű szentmisét celebráló papok nagytöbbsége visszaélve státuszával és kihasználva az egyszerű emberek naivitását, hiszekeységét, előszeretettel prédikál a magyarok ellen.

A témáról mélyebben érdeklődők számára szeretettel ajánlom a Moldvai Csángómagyar Szövetség (MCaMSz) honlapját, ahol programokról, tevékenységeinkről, az oktatási helyszínekről stb. bővebben olvashatnak: www.csango.ro.

A klézsei, akárcsak a csíki gyerekeknek egy életre szóló élmény volt ez a tábor. Csodálatra méltó volt az a vendégszeretet, melyben részesültünk. A befogadó családok szeretete, önzetlen odaadása páratlan embersegről tanúskodott. Örökre szívünkbe zártuk ezeket az embereket.

Isten áldjon meg mindenkit!

Pávai Réka

Magyaróra Csíkban

Moldva a 14. században román fejedelemségként alakult állammá, kezdetben magyar majd lengyel fennhatóság alá került. Dokumentációs meg-
alapozottsággal kijelenthető, hogy már a 14. sz.-ban éltek itt magyarok, de nagy valószínűséggel a korábbi századokban is léteztek itt magyar települések. Van olyan vélemény, hogy a honfoglaláskori népesség leszármazottai az itteni magyarok. Tény, hogy a csángó népesség a 21. sz.-ig megőrizte sajátos, archaikus elemekben gazdag magyar nyelvét és katolikus vallását, annak ellenére, hogy egy román ortodox államban kisebbségként élt és az anyaországgal gyakorlatilag nem volt semminemű kapcsolata.

A csángó nyelv és kultúra mára már kihalófélben van. Az utóbbi tizenöt évben a nyelváltás folyamata (magyarról románra) a legtöbb közösségben családon belül is megtörtént. A szülők azok, akik "elrománosították" gyerekeiket, anyanyelvüként nem a magyar, hanem a román tanítva meg nekik. A csángók gyors ütemben a román többségbe integrálódnak, vallásukat megőrzik, de nyelvüket és csángó identitásukat már nem. Van persze kísérlet a nyelv és a hagyományok, értékek átmentésére. Ezt a feladatot a Moldvai Csángómagyarok Szervezete (MCSMSz) vállalta fel. Az MCSMSz keretén belül működik egy oktatási program, amely megszervezi a csángó gyerekek magyar nyelvű oktatását iskolában és iskolán kívül is, kör jellegű foglalkozásként. Ez a program számos faluban a tánc és énektanítást is felvállalta.

Csík Romániában, Bákó megyében fekszik. Lakói moldvai magyarok, vagyis csángók. A székelyes csángó falvak közé tartozik, alapítói valószínűleg a 13. században, a madéfalvi veszedelmet követő kivándorlási hullámmal érkezettek ide. Csíkban 2004 októbertől van magyar nyelvű tanítás, iskolán kívül. Szeptembertől az iskolába, órarendbe is beiktatják majd a magyart anyanyelvi óráként, mert a szülők kérvényezték ezt. Körülbelül hetven gyerek tanult magyarul, ami elég szép szám, ha a falu össz lakosságát nézzük (kb. 550-en lakják Csíkot). A gyerekek szinte idegen nyelvként tanulják a magyart. Ím-olvasni nem tudnak, a nyelvet is török csupán. Szüleiket, nagyszüleiket hallják magyarul beszélni, passzív szókincseikkel rendelkeznek, de beszélni nem beszélnek, hiszen iskolában, egymás között a román használatuk. A programban tanító tanárok elsődleges célja, hogy ahol lehet, ez a román dominanciájú kétnyelvűség megőrződjön, hiszen a nyelváltás folyamata visszafordíthatatlan. Tudatosítani próbálják a gyerekekben, hogy a csángó nyelvük gazdag, értékes, hasznos, érdemes megőrizni. Számtalán eredmény talán akkor lenne, ha felépülne és működne a rekreációs iskolaközpont. A csángó falvakban lakó és tanító tanárok nem vihetek végbe csodát.

A csángósors tanulságos jelenség. A magyar állam határain kívül élő magyarságra a nyelv- és identitásvésztés, a beolvadás jövője várhat. Ennek elkerülését az anyaországgal való kapcsolatok megerősödésében is látom.

Lay Réka

A SZENT JOBB

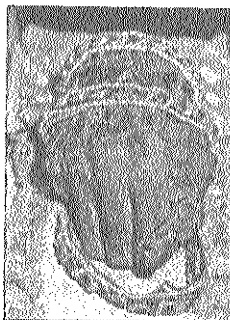
István, az első keresztény magyar uralkodó 1038-ban elhunyt. A halála utáni négy évtizedben súlyos megpróbáltatások, zavaros, nehéz évek következtek. Pogányládások igyekeztek megdönteni a még gyenge, kialakulatlan államot. Mindezt fokozták az Árpád-házon belüli trónviszályok... Negyven éven át uralkodott, a négy évtized alatt irányt mutatott... Nem csoda, hogy a nép még évek, évtizedek, évszázadok múltán is visszasírta István király korát nem egy dalban, egyházi énekekben kérve segítségét:

*Jobbodra kérünk, amely ma is épen,
légy közbejárónk, szent király az égben,
könyörülj újból e veszendő népen,
jó atyaképen.
Jóságos Jobbod nyujtsd ki reánk, kérünk,
Szent koronáddal új ezreket érünk,
hogyha kereszted s imádságod válnak,
régí vezérünk!*

Milyen Jobbról szól az ének?!

István király behalzsamosított testét a székesfehérvári Boldogasszony-templomban helyezték végső nyugalomra, egy padozatra helyezett díszes kőkoporsóban. Amikor László király jelenlétében 1083. augusztus 20-án a szentté avatás kapcsán felbontották a sírt, a királyi jobb már nem volt a sírban. Első királyunk épségben megmaradt jobb kezét a templom kincstárnoka, Mercurius elulajdonította, és saját birtoka monostortemplomába szállította. A következő évben László király felkereste a templomot, s ezzel mintegy jóváhagyta a Szent Jobb kultuszát. (A nép ugyanis isteni csodaként értékelte „az áldást osztó kéz” épségben maradását.) Ötszáz évig őrizték itt a Szent Jobbot, aztán Boszniába, majd Dubrovnikba került. 1771-ben Mária Terézia vitte vissza az ereklyét Budára. 1891-ben a kormány augusztus 20-át nemzeti ünnepé nyilvánította, ezt követően rendszeresen megtartották a Szent Jobb-körmenetet. Első királyunk épségben megmaradt jobb kezét jelenleg a budapesti Szent István-bazilikában őrzik mint nemzeti kincsét. Augusztus 20-án minden évben megtekinthető.

(Pénzes István nyomán...)

NYUGDÍJASOK ROVATA

KIRÁNDULÁSI ÉLMÉNYEINKRŐL ÉS TERVEINKRŐL

Nekünk, idős embereknek különösen érdemes szem előtt tartani az időnkkel, lehetőségeinkkel való gazdálkodást. Ezt főképpen addig tudjuk megtenni, amíg a Teremtő jó egészséget ad nekünk. Igyekeznünk kell minél többet kimozdulni, mert senki sem tudja, meddig dönthet önállóan sorsáról, programjairól. Mi, a kartali Nyugdíjas Egyesület tagjai próbálkozunk az aktív életünkben kihagyott élmények, lehetőségek pótlásával. Tartalmasabbá, szebbé igyekszünk tenni nyugdíjas éveinket. Az együtt szerzett élmények kedvesebbek, maradandóbbak és felidézni őket jó érzés. Sokszor talán egyedül el sem indulnánk, de ha a többiek is jönnek, akkor a társaság is vonz. Van kikkel megosztani benyomásainkat, véleményünket. Vannak, akik megszólják összejöveteleinket, kirándulásainkat.

Pedig ha sikerülne leküzdeniük saját előítéleteiket, begyepesedett szokásaikat, ők is jól érezhetnék magukat közöttünk. A "nincs időnk"- áltságos hivatkozás legtöbbször. Akik már nem dolgozunk állandó munkahelyen, nem járunk naponta munkába, magunk döntjük el, mikor, mire fordítjuk időnket. Érdemes megpróbálni a közös kapcsolódást. A 65 éven felülieknek meg óriási ajándék ehhez az ingyen utazás. Élünk lehetőségeinkkel! Szívet, lelkét, elmét gyönyörködtesd, értékes látnivalók sokasága vár ránk Budapesten és hazánk szépséges tájain.

Az idén kiemelkedő élményt nyújtott nekünk a Munkácsy kiállítás, ahol 3 csoportban jártunk. Akik az első alkalommal nem tudtak eljönni, a második és harmadik lehetőséget használták ki. Az elmondottak alapján kedvet kaptak. Van még lehetőség azok részére, akik meg szeretnék nézni egyik leghíresebb festőnk csodálatos képeit. A Krisztusról festett világ-

hírű trológia /ezek Debrecenben a Déry Múzeumban láthatók/ megalkotása előtti tanulmányait és százon felüli élethu, a magyar emberek életéről, tájainkról, szokásainkról szóló lenyűgöző alkotásait. A Budavári Palotában lévő Nemzeti Galéria termeiben láthatják hétfő kivételével naponta 10-18 óráig. Végig sétáltuk a Margit-szigetet és gyönyörködtünk hatalmas fáiban, parkjaiban, szökőkútjában és a zenélő óra hangjában, szépségében. Még az idén tervezünk újra ellátogatni a vácraótó Botanikus-kertbe, Szentendrére, Csobánkára, a Dunakanyarba és Lepencére a Strandfürdőbe. Távlati tervünk Erdély, a pünkösdi CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ. Igyekszünk együtt, egymásért, a nyugodt, szép, élményekben gazdagon megélt nyugdíjas éveikért minél többet tenni. Szeretnénk a fiatalabbakat is megnyerni kirándulásainkhoz, zenés, táncos összejöveteleinkhez. Nagy örömet jelentene nekünk, ha sikerülne. Reméljük és bízunk benne, hogy aki hívó szavunkra figyel és eljön, jól fogja magát érezni közöttünk.

Herczeg Jánosné

a kartali Nyugdíjas Egyesület vezetője

Aktualitások a könyvtárból

Tájékoztatjuk a tisztelt lakosságot, hogy szeptemberben Internet felhasználói tanfolyamot indítunk felnőttek részére. Szeretettel várunk minden érdeklődőt. Részletes felvilágosítás és jelentkezés a könyvtárban.

Kedves Gyerekek!

A csokikereső játékunk még mindig tart, augusztus végéig várunk benneteket. Alsósok egy mese tartalmának rövid leírásával, felsősök pedig egy (nem kötelező!) ifjúsági regény ismertetőjével jelentkezhetnek.

Értesítünk benneteket, hogy szeptembertől újra indul Mesedoboz foglalkozásunk. A kedves időpontjáról majd az iskolai hirdetőtáblán jelezzük.

KÖNYVAJÁNLÓ

Új könyveink közül felnőtteknek szeretnénk ajánlani Szepes Mária: *A Vörös Oroszlán* című könyvét. Aki olvasta, és akinek tetszett Paulo Coelho: *Az alkimista* című műve annak nem szabad kihagynia ezt sem.

Másik újdonságunk Albert Györgyi: *Miért pont én?* című könyve, melyben a szerző vall őszintén múltjáról és jelenéről.

Fiatol olvasóinknak szeretnénk figyelmébe ajánlani Böszörményi Gyula: *Gergő és az álomfogók* című izgalmas, humoros, fordulatos regénysorozatot, a legkisebbeknek pedig Bartos Erika: *Bogyó és Babóca a levegőben* képes mesekönyvét. Természetesen a fent említetteken kívül számos új könyvvel várjuk az olvasni vágyókat.

L.A.

FIGYELEM!

LAGZIS ZENÉT HALLGATNI, TÁNCOLNI SZERETŐ KARTALIAK!

2005. szeptember 3-án, szombaton du. 17-22 óráig NYUGDÍJAS EGYESÜLETÜNK mindenkit szeretettel vár egy kis közös vigasságra, Rada Laci zenéjére a Művelődési Házba. Belépődíj: 500.-Ft, a helyszínen fizetendő.

Várom a CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚBA készülők jelentkezését
2005. szept.30-ig.

A MŰVELŐDÉSI HÁZ ÉLETÉBŐL

NÉPZENEI TALÁLKOZÓ 2005.

Már hagyománnyá vált Kartalon, hogy minden év szeptember elején Népzenei Találkozót rendezünk. Ebben az évben szeptember 10-én szombaton 10 órától késő esti órákig rendezzük belföldi és külföldi vendégek részvételével találkozónkat.

A rendezvény helye kedvező időjárás esetén a Petőfi téren felállított szabadtéri színpad, illetve kedvezőtlen idő esetén a Művelődési Ház nagyterme. Örömmel nyugtazzuk, hogy rangja van a találkozónknak és szívesen jönnek éneklő csoportok, zenészek és táncosok e színvonalas eseményre. Már évek óta kialakult jó kapcsolat a Szlovákiában élő magyar csoportokkal, a Padányi és Dunaszerdahelyi Asszonykórossal. Aki szintén eljönnek Kartalra és viszont hívják a kartali csoportokat az ott rendezendő palóc fesztiválra szeptember-október hónapban.

Igyekszünk olyan programot szervezni, mely a falu lakosainak és az ide látogató vendégeknek kulturált szórakozását biztosítja.

A TALÁLKOZÓ PROGRAMJA:

- 10.00 Csoportok, szereplők érkezése, fogadása
- 11.00-12.00 Szentmise a római katolikus templomban-közös részvétellel
- 12.00-13.00 Felvonulás a falu fő utcáján
- 13.00-14.30 Ebéd
- 15.00-15.15 Kovács László polgármester ünnepi köszöntője
- 15.15- 19.00 Csoportok bemutatkozása a Petőfi téren a szabadtéri színpadon
- 19.00-20.00 Vendéglátás
- 20.00-22.00 Táncház

Minden kedves lakost szeretettel várunk!

Valter Menyhértné
Művelődési Ház vezetője

Szeptemberi programunk:

5. hétfő	Vásár - vegyes
7. szerda	Vásár - cipő
10. szombat	Népzenei Találkozó
12. hétfő	Véradás 9-12
14. szerda	Vásár - vegyes
16. péntek	Fórum
19. hétfő	Vásár - ruha
21. szerda	Vásár - cipő, ruha
22. csütörtök	Vásár - vegyes
24. szombat	Esküvő 15.00
26. hétfő	Vásár - vegyes
28. szerda	Vásár - vegyes
30. péntek	18 órától Mozgáskorlátozottak Egyesületének információs estje

ÁLLANDÓ PROGRAMOK

Hétfő:	16.00 - 17.00	Minik próbája
	17.00 - 20.00	Asszonykórus próbája
		Vezeti: Valterné
	17.00 - 20.00	Tanfolyamok
Kedd:		SZÜNNAP
	15.00 - 18.00	Nyugdíjas klub
		Vezeti: Herczeg Jánosné
Szerda:	17.00 - 19.00	Rock and roll sporttánc
		Vezeti: Kőmíves Erzsébet
	17.00 - 20.00	Tanfolyamok
	19.00 - 20.00	Női torna
		Vezeti: Szarvasné Erzsébet
Csüt.:	10.00 - 12.00	Csiri-biri Mamák klubja
		Vezeti: Mayerné Csécsi Erzsébet
	16.00 - 17.00	Színjátszó szakkör
		Vezeti: Ipacs Mária
	17.00 - 18.00	Kisasszonykórus próbája
		Vezeti: Valterné
	18.00 - 19.00	Ifjúsági klub
		Vezeti: Szarvasné Erzsébet
Péntek:	17.00 - 19.00	Rock and roll sporttánc
		Vezeti: Kőmíves Erzsébet
	17.00 - 20.00	Tanfolyamok
	19.00 - 22.00	Nefejejs együttes próbája
		Vezeti: Deák István
Szomb.:	14.00 - 20.00	Ifjúsági délután
		Felelős: Valterné
Vasárnap:		SZÜNNAP

Naponta 8.00 - 20.00 óráig INTERNET lehetőség.

EGÉSZSÉGÜNK ÉRDEKÉBEN

CSONTRITKULÁS (Osteoporosis)

A csontritkulás és a csontlágyulás

Az orvosi irodalom a csontállomány csökkenését - fajtájától, megjelenési formájától függően - csontritkulásnak (osteoporosis) vagy csontlágyulásnak (osteomalacia) nevezi. A csontban mindkét esetben csökken a keménységet, szilárdságot biztosító, főleg kalciumfoszfátot tartalmazó ásványi só.

A betegség kialakulása

A csontlágyulás leggyakoribb kiváltó oka a kalcium csontba való beépüléséhez szükséges D-vitamin hiánya. Ma a D-vitamin már mesterségesen is pótolható. A veselégtelenség és bizonyos bélbetegségek is okozhatnak D-vitamin hiányt. A csontritkulás oka nem egyértelműen tisztázott. A nőknél rendszerint a menopauza (az utolsó menstruáció) után jelentkeznek. A kialakulásban feltehetőleg a hormonális tényezők is szerepet játszanak. További kiváltó okok lehetnek: a csontvelőgyulladás, a csonttuberkulózis és az ízületi gyulladás. Csontritkuláshoz vezethet a csontok csökkent igénybevétele - például a végtag bénulása vagy elmerevedése - is.

Tünetek: spontán vagy ütögetési fájdalom az érintett csontban, hátfájás, vagy a betegség gyakran nem jár tünetekkel

A betegség kezelése

A csontlágyulás D-vitamin bevitelével kezelhető. A kezelés, a túladagolás elkerülése érdekében, orvosi felügyelet mellett folytatandó. A csontritkulásos elváltozás esetén a D-vitamin is jó hatású lehet. A gyógyszer formájában lazából előállított Calcitonin hormonkezelés bizonyos esetekben hatásos, más esetekben hatástalan. A menopauza után a nőknél a veszélyeztetettség miatt ösztrogénterápia javasolt. A magas vitamin- és ásványi anyag tartalmú táplálkozás elősegíti a betegség megelőzését és kezelését.

Hasonlóan fontos a megfelelő testmozgás, a csontok terhelése.

A csontszövet sűrűsége röntgennel, computertomográfiával, csontszövetvizsgálattal és csontsűrűségmérővel állapítható meg. A gyermekkori rachitises osteomalacia ma már igen ritka, hiszen a gyermekek megelőzősképpen rendszeresen kapják a D-vitamint. A csontritkulást legtöbbször a csonttörések kapcsán fedezik fel. Az idők folyamán a csont állománya fokozatosan fogy, elvékonyodik, törékennyé válik. Az idős emberek gyakori combnyaktörésében gyakran az előrehaladott osteoporosis is szerepet játszik. Csontlágyulás esetén a hiányos ásványtartalmú csont fokozatosan felpuhul, ezért meghajlik.

FONTOS TUDNIVALÓK

FONTOS TELEFONSZÁMOK

MENTŐK:	104
TÚZOLTÓK:	105
RENDELŐRSÉG:	107
SEGÉLYHÍVÓ:	112

KARTALI POLGÁRŐRSÉG: 06 20 9276 704,
06 20 2044 280

KARTAL NAGYKÖZSÉGI

ÖNKORMÁNYZAT:

2173. KARTAL Felszabadulás u. 93.

Tel: 06 28 567-085, Fax: 06 28 567-106

Ügyfélfogadás: hétfő: 8 - 16 óráig

szombat: 8 - 17 óráig

péntek: 8 - 12 óráig

Pénztári befizetés:

hétfőn, kedd, csütörtök: 8 - 12 óráig

szombat: 8 - 16.30 óráig

péntek: 8 - 12 óráig

ORVOSI RENDELŐK:

GYERMEKORVOS: 06 28 437-329

Dr. Staherszky Margit gyermekorvos

Felszabadulás út 10.

Sürgősségi: 06-20- 377-2485

Rendelés: mindennap 8-12 és 18-19 óráig

FOGÁSZAT: 06 28 567-150

Dr. Dubsky Zoltán főorvos

Mártírok útja 10.

Rendelés: H: 14-19, K: 8-13, Sz: 14-19,

Cs: 14-19, P: 8-11

I. KÖRZET: Dr. Katona Miklós főorvos

Felszabadulás u. 10.

Tel: 06 28 437-328

ÜZEMORVOSI RENDELÉS:

kedd délután 13 - 15 óráig

Rendelés: H-P 8-12 és

H. K. Cs.: 18-19 óráig is

Sz.: 8-10

Orvosi alkalmassági vizsgálatok végzése és jogosítványok engedélyezése rendelési idő alatt történik.

II. KÖRZET: Dr. Tankó Géza főorvos

Mártírok útja 12.

Tel: 06 28 437-315

Rendelés: H-P: 9-12 és H, Sz, P: 17-18

B kategóriás jogosítvány orvosi vizsgálata is

GYÓGYSZERTÁRAK:

ERDŐFI PATIKA

Felszabadulás út 77.

Tel: 06 28 437-306

Nyári nyitva tartás: április 1. - szeptember 30.

H.: 7.30 - 17.00

K.: 7.30 - 16.00

Sz.: 7.30 - 16.00

Cs.: 7.30 - 13.00

P.: 7.30 - 16.00

Téli nyitva tartás: október 01. - március 31.

H.: 8.00 - 13.00 és 13.30 - 18.00

K.: 8.00 - 13.00 és 13.30 - 18.00

Sz.: 8.00 - 13.00 és 13.30 - 18.00

Cs.: 8.00 - 13.00

P.: 8.00 - 13.00 és 13.30 - 18.00

Szo.: 8.00 - 12.00

SZENT ISTVÁN PATIKA

Aszód, Kondoros tér 49.

06 28 402-128, Fax: 400-552

VÁROSI GYÓGYSZERTÁR

Aszód, Szabadság tér 2.

06 28 500-015, Fax: 500-016

Nyitva: H-P: 8-18-ig

INTÉZMÉNYEK

MŰVELŐDÉSI HÁZ

Felszabadulás út 107.

Tel: 437-241

Nyitva tartás: 8-20 Kedd - szünnap

NAGYKÖZSÉGI KÖNYVTÁR

Arany J. u. 1.

Tel: 567-070

Nyitva tartás: H-P: 9-17.30

Sz: szünnap

Szo.: 9-14

POSTAHIVATAL

Felszabadulás u. 62.

Tel: Postavezető: 437-433

Pénzfelvitel: 567-020

Felvitel: 437-314

Nyitva tartás: H-P: 8-12 és 12.30-16

Pénztár nyitva tartása: H-P: 8-12 és 12.30-15.30

TAKARÉKSZÖVETKEZET

Petőfi tér 3.

Tel: 437-331

H: 8 - 18 Pénztár: 17-ig

K: 8 - 16 15-ig

Sz: 8 - 16 15-ig

Cs: 8 - 16 15-ig

P: 8 - 14 13-ig

KÖNYVES KÁLMÁN ÁLTALÁNOS ISKOLA

Alsó tagozat

Felszabadulás u. 105.

Tel: 437-309

Felső tagozat

Iskola tér 1. Tel: 567-040, 567-041

Igazgató: 437-317

ÓVODÁK

1. sz. óvoda Felszabadulás út 62. Tel: 437-336

2. sz. óvoda Ady E. u. 62. Tel: 437-320

3. sz. óvoda Rákóczi út 6. Tel: 438-028

RÓMAI KATOLIKUS PLÉBÁNIA

Felszabadulás út 49.

Tel: 567-050, 567-051

BAPTISTA EGYHÁZ

Felszabadulás út 96. Tel: 437-228

ÁLLATORVOSI RENDELŐ: UNI-VET

Felszabadulás út 197.

Rendelési idő: minden este 18 óráig

Tel: 06 28 437 182, 06 20 9566 529

Kérésre házhoz megynek!

YEMETKEZÉS

Fodor Átila

Ady Endre u. 31.

Tel: 439-492 Éjjel-nappal hívható!

ÚJ ZÁLOGFIÓK GÖDÖLLŐN

Készpénz azonnal!

A PLUS üzlettől 100 m-re az üzletsoron.

Kedvező kamatra folyósítunk záloghitelt
arany-ékszerekre,
ezüst-tárgyakra,
műszaki cikkekre,
porcelánokra.

Kölcsönfolyósítási akció: 1.500-2.100,-Ft/gr
Futamidő: akár 120 nap is lehet!
arany-ékszerekre és nemesfém tárgyakra

ÉKSZER KÉSZÍTÉS ÉS JAVÍTÁS

2100 Gödöllő, Kossuth Lajos u. 44.
Nyitva tartás: H-P: 8 -16 Ebéridő: 12.00-12.30
Tel.:28/416-662

Új és használt ékszerek árusítása!

HOLIDAY Sporttánc Egyesület

tanfolyamot indít

2005. szeptember 14-én

- Hip-hop
- akrobatikus rocky,
- színpadi látványtánc

Ez a dinamikus sporttánc egészséges mozgást biztosít: fejleszti a gyermek ritmusérzékét, mozgáskoordinációját, tartós figyelmét.

HELYSZÍN: KARTAL, Művelődési Ház
(Felszabadulás út 107)

IDŐPONT:

Szerda, Péntek: 17.00 - 18.00 -ig (kezdők, haladók)
18.00 - 19.00 -ig (versenyzők)

OKTATÓ:

Kőmíves Erzsébet Érd: 06-70-539-02-76
(Ugyanezen a számon hastáncműsor megrendelhető!)

HIRDESSZEN A KISBÍRÓBAN!

A hirdetési díjak:

Egész oldal: 4.000,-Ft + 25 % áfa 5.000,- Ft

Fél oldal: 2.000,-Ft +25 % áfa 2.500,- Ft

Negyed oldal: 1.000,-Ft + 25 % áfa 1.250.- Ft

Nyolcad oldal: 500,-Ft + 25 % áfa 625.- Ft

GÁZKÉSZÜLÉK SZERELÉS!

CIRKÓK, KAZANOK, KONVEKTOROK,
BOYLEREK, TŰZHELYEK, VÍZMELEGÍTŐK
BEÜZEMELÉSE, JAVÍTÁSA, KARBANTARTÁSA,
IDŐSZAKOS FELÜLVIZSGÁLATA.

BONAFERT LÁSZLÓ
KARTAL, BARTÓK BÉLA ÚT 21.
06-30-415-66-41

KARTALI

KISBÍRÓ

Felelős kiadó:
Kovács László polgármester
Felelős szerkesztő:
Valter Menyhért Művelődési Ház vezető
Szerkesztőség címe:
Művelődési Ház 2173. Kartal, Felszabadulás út 107.
Megjelenik 2000 példányban.

Tartalom

Augusztus 20. - Szt. István ünnepe	1
Önkormányzati hírek	2
Interjú Szabó Imrével	3
Csángó gyerekek Kartal vendégei	4
Magyaróra Csíkbán	4
A Szent Jobb	4
Nyugdíjasok rovata	5
A művelődési ház rovata	6
Egészségünk érdekében	7